

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky fond regionálneho rozvoja

Hodnotiaca správa zohľadnenia odporúčaní a návrhov v systéme riadenia a implementácie EŠIF 2021 – 2027

Vyhodnotenie návrhov a odporúčaní pre odstránenie administratívnych prekážok a zjednodušenie systému riadenia implementácie EŠIF

Spracoval Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, na základe vstupov prijímateľov podpory z EŠIF z radov MNO a zamestnancov inštitúcií systému riadenia implementácie EŠIF

2019 – 2021

Zodpovední autori: Danica Hullová, Miroslav Mojžiš, Ingrid Vacháľková, Natália Boháčiková

KONTEXT

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, v spolupráci s Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (aktuálne Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR) od roku 2016 implementujú spoločný projekt zameraný na posilnenie partnerstva, participatívneho a transparentného riadenia fondov EÚ. Cieľom projektu je posilniť dialóg a spoluprácu štátu s odborníkmi z praxe, zástupcami mimovládnych neziskových organizácií, ako aj ďalšími prijímateľmi podpory z fondov EÚ.

V rokoch 2019 a 2020 sme spoločne realizovali sériu okrúhlych stolov a dotazníkových prieskumov zameraných na zisťovanie príčin, dôsledkov a riešení problémov počas implementácie projektov financovaných z EŠIF.

Na základe zistení a informácií od prijímateľov, riadiacich orgánov a certifikačného úradu sme sformulovali odporúčania pre riešenie týchto problémov v tomto programovom období ako i pre budúce programové obdobie 2021 – 2027 (Odporúčania pre zvýšenie efektívnosti implementácie EŠIF v programovom období 2014 – 2020¹, Odporúčania pre zvýšenie efektívnosti implementácie EŠIF v programovom období 2021 – 2027²). Tieto odporúčania sme predstavili a prediskutovali v roku v lete 2020 MIRRI SR.

V predkladanom dokumente „Hodnotiaca správa zohľadnenia odporúčaní a návrhov v systéme riadenia implementácie EŠIF 2021 – 2027“ predkladáme, zhodnotenie aktuálneho stavu zapracovania odporúčaní do systému riadenia a implementácie EŠIF pre obdobie 2014 – 2020 až po návrhy kľúčových odporúčaní pri tvorbe systému riadenia EŠIF pre obdobie 2021 – 2027.

Hodnotiaca správa reflektuje na aktuálny stav zjednodušenia vykazovania výdavkov, plán procesov zo strany MIRRI SR ako i zmeny, ktoré nastali v priebehu posledného roku 2020 na strane riadiacich

¹ Odporúčania pre zvýšenie efektívnosti implementácie EŠIF v programovom období 2014 – 2020
https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/partnerstvo/2021/Odporucania%20pre%20zvysenie%20efektivnosti%20implementacie%20ESIF%20v%20programovom%20obdobi%202014%20%202020.pdf

² Odporúčania pre zvýšenie efektívnosti implementácie EŠIF v programovom období 2021 – 2027
https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/partnerstvo/2021/Odporucania%20pre%20zvysenie%20efektivnosti%20implementacie%20ESIF%20v%20programovom%20obdobi%202021%20%202027.pdf

orgánov. Pandemická situácia výrazne zasiahla i oblasť EŠIF, poukázala na urgentnú potrebu zmeny pravidiel v niektorých oblastiach a bola akcelerátorom zmien, ktoré v poslednom období oblasť EŠIF zažíva.

1 POKROK V PRESADZOVANÍ ZMIEN V EŠIF

Rok 2020 úspešne naštartoval viacero zmien týkajúcich sa zavádzania zjednodušení implementácie projektov financovaných z EŠIF. Do veľkej miery tomu napomohla pandémia COVID-19, rastúca nespokojnosť prijímateľov s pretrvávajúcou administrovanou záťažou zo strany RO, SO/RO, ako aj nízka miera čerpania EŠIF (opakujúca sa hrozba dekomitmentu vo viacerých OP).

Ako prvé sme zmeny zaregistrovali zjednodušenie implementácie EŠIF v zákonoch - tzv. zákon lex corona. Prvou legislatívnou iniciatívou ministerstva v súvislosti s pandémiou bolo prijatie **novely zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku z EŠIF - tzv. „lex corona“**. Novela nadobudla účinnosť 21.05.2020 a umožnila zjednodušenie procesov pri poskytovaní príspevkov z EŠIF pre poskytovateľov (riadiace orgány) ako aj pre žiadateľov a prijímateľov.

Jedným z ďalších krokov bola **aktualizácia Systému riadenia EŠIF, ver. 10** (30.11.2020). Aktualizácia sa mimo iného venovala budovaniu administratívnych kapacít subjektov zapojených do riadenia, implementácie, kontroly a auditu európskych štrukturálnych a investičných fondov; výkonu finančnej kontroly na mieste a zjednodušenému vykazovaniu výdavkov v čase krízovej situácie.

Ako významný problém prijímateľov bolo aj vykonanie verejného obstarávania a jeho administrácia, ktorú často jednotlivé RO posudzovali odlišne. V roku 2020 došlo k veľmi pozitívnej zmene v tomto smere a vznikla dohoda **na jednotnom prístupe k postupe a kontrole verejného obstarávania**.

Vítame unifikáciu v tejto oblasti, ktorá bola reflektovaná v decembri 2020 do jednotlivých príručiek pre verejné obstarávanie v rámci jednotlivých RO a očakáva sa vypracovanie jednotnej príručky pre verejné obstarávanie v roku 2021. Medzi hlavné oblasti patrí zvýšenie finančného limitu pre zákazky s nízkou hodnotou, spolufinancované z EŠIF z 30 000 EUR na 50 000 EUR, vypustenie povinnosti oslovovať minimálne troch záujemcov v prípade zákaziek s nízkou hodnotou nad 50 000 EUR.

Plánovaná novela zákona č. 292/2014 Z.Z. s predpokladanou účinnosťou od 1.6.2021 bude upravovať e opatrenie bez časového obmedzenia na krízové obdobie – napr. pravidlá pre vyzvania, pokračuje v trende v zjednodušovaní vykazovania výdavkov, kladie dôraz na zvýšenie transparentnosti či zjednoduší spôsob poskytovania finančných prostriedkov zo zdrojov EFRR. Je potrebné, ale aby v tomto duchu pokračoval aj systém riadenie EŠIF a následne aj jednotlivé riadiace orgány, ktoré sú koncovým bodom v tomto procese.

V priebehu februára 2021 realizovalo CKO **sériu diskusných stretnutí** kľúčových aktérov k zavádzaniu zjednodušení pravidiel pre fondy EÚ, ktoré hodnotíme vysoko pozitívne. Problematika zjednodušeného vykazovania výdavkov bola veľmi diskutovanou témou v rámci okrúhlych stolov a dotazníkového prieskumu, podkladáme ju za kľúčovú oblasť pre zlepšenie implementácie EŠIF. ,

Séria diskusných stretnutí bola rozdelená do 7 tém. Každéj diskusnej témy sa zúčastnilo v priemere 80 – 100 účastníkov z radov prijímateľov, poskytovateľov, CKO, OA. Počas diskusií mali účastníci možnosť zoznámiť sa aj s výstupmi projektu - problémami a návrhmi riešení z okrúhlych stolov a dotazníkových prieskumov. Návrhy, podnety a spracované závery, budú podkladom pre Systém riadenia EŠIF

aktualizovaný k 30. aprílu 2021. Veríme, že tento aktualizovaný systém prinesie efektívne návrhy pre zjednodušovanie vykazovania výdavkov a bude obsahovať viaceré nami navrhované odporúčania.

Okrem diskusií v oblasti zjednodušovania pravidiel sme realizovali aj aktivity v oblasti posilnenia spolupráce a partnerstva pri riadení implementácie fondov EÚ. Odporúčania ÚSVROS spracované v dokumente „**Odporúčania pre nastavenie systému implementácie princípu partnerstva v programovom období EŠIF 2021-2027**“³ boli na začiatku roka 2021 transformované spoločnou prácou MIRRI SR a ÚSVROS do prvej verzie uceleného návrhu **Systému princípu partnerstva a viacúrovňového riadenia vo fondoch EÚ pre programové obdobie 2021 – 2027**.

Ide o prvé systematické ošetrenie organizácie medzisektorovej spolupráce a participácie zainteresovaných aktérov na príprave, implementácii a monitorovaní fondov EÚ s dôrazom na zástupcov mimovládnych neziskových organizácií.

Zároveň sa základné rámce spojené s výkonom princípu partnerstva v programovom období 2021 – 2027 dostali aj do návrhu **Cestovnej mapy budovania administratívnych kapacít pre 2020+**. Táto skutočnosť vytvára základ pre finančné krytie budovania administratívnych kapacít zástupcov MNO a technickú pomoc pri zapájaní týchto aktérov do implementácie a monitorovania fondov EÚ.

Týmto MIRRI SR a ÚSVROS zavřili pilotnú etapu testovania nových postupov zapájania zástupcov MNO a prípravy uceleného systému riadenia princípu partnerstva. Naplnili tak ciele projektu Partnerstvo a splnili úlohu B.4 z akčného plánu Konceptie rozvoja občianskej spoločnosti na roky 2019 – 2020, prijatého na základe uznesenia vlády č. 360/2019.

Je nám zrejmé, že všetky zmeny navrhované vo výstupoch projektu Partnerstvo nie je možné zaviesť do praxe okamžite, resp. v takom rozsahu aký navrhovala vzorka prijímateľov. Našou ambíciou bolo nastaviť zrkadlo projektovej praxi a počúvať všetky zúčastnené strany. Názory, návrhy a odporúčania zúčastnených majú slúžiť ako informačný zdroj pri posudzovaní a hlavne zavádzaní zmien týkajúcich sa implementácie EŠIF.

Najvýznamnejšie legislatívne zmeny v oblasti EŠIF

- **Novela zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku z EŠIF účinná od 21.05.2020**
- Aktualizácia systému riadenia ESIF ver. 10 k 30.11.2020
- Unifikácia **postupu a kontroly verejného obstarávania pre všetky RO – práce na jednotnej príručke**
- Pripravovaná novela zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku z EŠIF s očakávanou účinnosťou od **1.6.2021**
- **Aktualizácia systému riadenia ESIF ver. 11 k 30.04.2021** zapracovanie výstupov série diskusií na CKO

³ Odporúčania pre nastavenie systému implementácie princípu partnerstva v programovom období EŠIF 2021 – 2027

https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/partnerstvo/2021/Odporucania%20pre%20nastavenie%20systemu%20implementaciu%20principu%20partnerstva%20v%20PO%202021-2027.pdf

1.1 Novely zákona č. 292/2014 Z.z. o príspevku z EŠIF

Špecifická krízová situácia vyžadovala zmeny v legislatíve, aby nevyhnutné procesy v EŠIF mohli naďalej fungovať. Novela tzv. „lex corona“ účinná od 21.05.2020 priniesla zmeny časovo obmedzené - počas krízového obdobia. Pristúpilo sa k menej striktnému dodržiavaniu lehôt, nakoľko v tejto krízovej situácii sú mnohé úkony časovo náročnejšie, či už zo strany prijímateľa alebo poskytovateľa⁴. Pozitívne hodnotíme aj zmeny pri administrácii a procesy výziev, kde novelou upravená legislatíva umožňuje flexibilnejšie zmeniť alebo zrušiť vyhlásenú výzvu (ak z objektívnych aj iných skutočností, ktoré nastali po vyhlásení výzvy, nie je možné financovať projekty na základe výzvy).

Hromadná zmena zmluvy, má umožniť zmeny zmluvy bez potreby uzatvorenia množstva dodatkov k zmluvám o poskytnutí NFP, má pomôcť znížiť administratívnu záťaž. Hromadná zmena zmluvy nemôže mať negatívny vplyv na prijímateľa, iniciuje ju CO alebo RO.

Novela umožňuje aj predĺženie lehôt v súvislosti s dohodami o splátkach a dohodami o odklade plnenia v čase krízovej situácie (napr. predĺženie lehoty na splátku z pôvodných maximálnych troch rokov na päť rokov a predĺženie odkladu plnenia z pôvodného maximálneho jedného roka na tri roky).

Uvedená novela posunula hranice digitalizácie a preniesla procesy do online priestoru - zasadnutie a hlasovanie vybraných kolektívnych orgánov prostredníctvom videokonferencie alebo inými prostriedkami informačnej a komunikačnej technológie (týka sa napr. Monitorovacieho výboru a osobitných komisií).

13.01.2021 bola prerokovaná **ďalšia novela zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku z EŠIF**, pri ktorej sa očakáva účinnosť od 1.6.2021. Uvedená novela má prispieť k vyššej transparentnosti a eliminovať riziko vzniku konfliktu záujmov. Zavádza povinnosť zverejňovania nedostatkov a odporúčaní z auditov, dvakrát ročne zverejňovať také nedostatky, ktoré majú významný finančný vplyv, a navrhnúť k nim aj odporúčania. Toto opatrenie má pomôcť prijímateľom eliminovať tieto nedostatky do budúcnosti.

Významný prvok pre prijímateľa je odvolanie sa voči rozhodnutiam riadiacich orgánov o zastavení konania, ktoré doteraz žiadatelia nemali. Navrhovaná zmena kvalitatívne vylepšuje postavenie žiadateľov v procese schvaľovania ich žiadostí a dáva širšie možnosti na nápravu nesprávneho rozhodnutia riadiaceho orgánu – možnosť odvolať sa voči rozhodnutiu. Táto možnosť vnímame veľmi pozitívne a postavenie prijímateľa sa touto novelou zrovnoprávňuje.

Novela má zjednodušiť a uľahčiť úpravy metodiky zjednodušeného vykazovania výdavkov podľa implementačnej praxe. Zefektívnenie čerpania prostriedkov má umožniť aj opatrenie zmeniť prebiehajúcu, ale aj uzavretú výzvu.

1.2 Systém riadenia EŠIF, verzia č. 10

Zákon č. 292/2014 Z. z. v platnom znení vrátane prípravy novely, vytvára právny priestor na zmeny vo vykazovaní výdavkov v zmysle ich zjednodušenia, ktoré je potrebné pretaviť do zmien v systéme riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020.

⁴ napr. odpustenie zmeškania vybraných zákonných lehôt, ku ktorému došlo v období od 12.03.2020 do účinnosti zákona, t. j. do 21.05.2020 (napr. lehota na doplnenie žiadosti o NFP na výzvu poskytovateľa, preukázanie splnenia podmienok poskytnutia príspevku určených vo výzve pred aplikáciou zásobníka projektov, podanie odvolania, vydanie rozhodnutia v odvolacom konaní, vydanie rozhodnutia v preskúmovacom konaní a pod.

Systém riadenia EŠIF upravuje spoločné pravidlá aplikovateľné na všetky EŠIF, pričom rešpektuje osobitosti ktoré sa týkajú poskytovania príspevkov v rámci niektorých OP. Účelom Systému riadenia EŠIF je definovať štandardné základné procesy a postupy, ktoré zabezpečia harmonizované uplatňovanie pravidiel pri poskytovaní príspevkov v programovom období 2014 – 2020 na úrovni

všetkých subjektov zapojených do poskytovania príspevkov v podmienkach SR. Systém riadenia EŠIF rovnako vymedzuje subjekty zapojené do implementácie v programovom období 2014 – 2020 a stanovuje základný rámec ich povinností. Štandardné základné procesy, postupy a povinnosti pre jednotlivé subjekty upravené v Systéme riadenia EŠIF majú zároveň zabezpečiť úplné a správne uplatňovanie pravidiel stanovených v legislatíve EÚ a SR.

Systém riadenia EŠIF, bol aktualizovaný k 30.11.2020 ako verzia č. 10. Aktualizácie sa týkali:

Zavedenie úlohy gestora administratívnych kapacít subjektov, zapojených do riadenia, implementácie, kontroly a auditu európskych štrukturálnych a investičných fondov:

Gestor AK EŠIF (podkapitola 1.3.1.13)

- MIRRI plní od 1.10.2020 úlohy gestora AK EŠIF. V tejto oblasti najmä:
  - a. vytvára systémový rámec pre podporu inštitucionálneho rozvoja, budovania a monitorovania administratívnych kapacít orgánov zapojených do procesu implementácie EŠIF,
  - b. vypracúva komplexný vzdelávací systém administratívnych kapacít, Centrálny plán vzdelávania pre PO 2014 - 2020 a zabezpečí realizáciu z neho vyplývajúcich vzdelávacích aktivít pre subjekty zapojené do procesu implementácie, riadenia, kontroly a auditu EŠIF,
  - c. zodpovedá za vytvorenie a realizáciu aktivít v oblasti komplexného systému vzdelávania administratívnych kapacít, vedie pravidelne aktualizovanú databázu administratívnych kapacít EŠIF,
  - d. vypracúva a zverejňuje každoročne dokument Informácia o stave administratívnych kapacít subjektov zapojených do implementácie, riadenia, kontroly a auditu EŠIF.

Ďalšie dve aktualizácie sa týkali výkonu finančnej kontroly na mieste a zjednodušeného vykazovania výdavkov. Uvedené zmeny sú reakciou na potreby projektovej praxe v dôsledku pandémie COVID–19.

Výkon finančnej kontroly na mieste (podkapitola 3.3.6.2.1)

- Pokiaľ RO nevie získať primerané uistenie o správnosti a zákonnosti výdavkov na základe minimálne stanovenej jednej finančnej kontroly na mieste ([kapitola 3.3.6.1.2 ods. 7](#)) je povinný vykonať viacero finančných kontrol na mieste. RO si vzhľadom na uvedené stanoví frekvenciu a rozsah⁵ vykonávania finančných kontrol na mieste, v závislosti od charakteru a komplexnosti projektu s ohľadom na dosiahnutý stupeň fyzického a finančného pokroku jeho implementácie. K tomuto účelu RO vypracuje analýzu rizík, v ktorej sa budú uvedené aspekty zohľadňovať a ktorú bude povinne využívať.

---

⁵ V prípade, ak rozsah kontrolovaných finančných prostriedkov nepokrýva celý súbor výdavkov, RO sa odporúča pri výbere vzorky postupovať podľa Medzinárodných audítorských štandardov vydaných organizáciou IFAC.

Minimálne povinné náležitosti analýzy rizík⁶ stanovuje CKO vo vzore⁷. Pri viacerých rozpracovaných administratívnych finančných kontrolách žiadostí o platbu sa analýza rizík pre nasledujúcu žiadosť o platbu vypracuje s ohľadom na výsledok predchádzajúcej analýzy rizík k žiadosti o platbu, t. j. ak z predchádzajúcej analýzy rizík RO vyplynula povinnosť vykonať finančnú kontrolu na mieste, v rizikovej analýze nasledujúcej žiadosti o platbu sa táto skutočnosť zohľadní tak, že v odpovedi sa uvedie „áno“ a v poznámke informácia o tom, že finančná kontrola na mieste bude vykonaná na predchádzajúcich žiadostiach o platbu. Týmto však nie je dotknuté právo RO, vykonať viac finančných kontrol na mieste.

Zjednodušené vykazovanie výdavkov (podkapitola 3.5.8)

- RO uvedie podmienky uplatnenia zjednodušeného vykazovania výdavkov podľa [ods. 4 písm. a\)](#) a spôsob výkonu kontroly podľa [ods. 4 písm. c\)](#) vo výzve alebo vyzvaní. V čase krízovej situácie RO uvedie podmienky uplatnenia zjednodušeného vykazovania výdavkov podľa ods. 4 písm. a) a spôsob výkonu kontroly podľa ods. 4 písm. c) vo výzve, vyzvaní alebo v dokumente, ktorý stanovuje podmienky poskytnutia príspevku⁸. Predmetné umožňuje v rámci už implementovaných projektov nahradiť pôvodnú metodiku zjednodušeného vykazovania výdavkov uplatnenú v dotknutých projektoch novou metodikou zjednodušeného vykazovania výdavkov (napr. v prípade, ak nie všetky výdavky zahrnuté vo výpočte pri príprave pôvodnej metodiky zjednodušeného vykazovania výdavkov sú v dôsledku krízovej situácie naďalej relevantné).

Ďalej sa umožňuje financovať aj nové potrebné výdavky v projekte, tvoriace samostatnú časť projektu, prostredníctvom dodatočne vypracovanej novej metodiky zjednodušeného vykazovania výdavkov (napr. nové výdavky nevyhnutné pre implementáciu projektu alebo jeho časti v čase krízovej situácie) napríklad formou preukazovania skutočne vynaložených výdavkov.

2 DISKUSIE K ZAVÁDZANIU ZJEDNODUŠENÍ PRAVIDIEL PRE FONDY EÚ

V priebehu februára 2021 realizovalo CKO sériu diskusií k zavedeniu zjednodušených pravidiel pre fondy EÚ. Diskusie boli rozdelené do 7 tém:

- Schvaľovací proces
- Kontrola VO
- Kontrola
- Oprávnenosť výdavkov
- Zazmluvňovanie, zmluva, zmenové konanie
- Elektronická komunikácia
- Monitorovanie

Viaceré problémy a navrhované riešenia, ktoré vzišli z okrúhlych stolov a dotazníkových prieskumov a bezprostredne sa týkali zavádzania zjednodušených pravidiel, boli diskutované v rámci jednotlivých tém.

⁶ Analýza rizík sa vypracuje v rámci kontroly žiadosti o platbu. Súčasťou analýzy rizík je aj záver o potrebe vykonať finančnú kontrolu na mieste pred preplatením/zúčtovaním ŽoP; uvedené nemá vplyv na povinnosť vykonať finančnú kontrolu na mieste na základe záverov auditov, kontrol alebo certifikačných overovaní.

⁷ Vzor CKO č. 8 – Riziková analýza žiadosti o platbu k finančnej kontrole na mieste

⁸ Napríklad Príručka pre prijímateľa, alebo Zmluva o poskytnutí NFP.

V diskusii sme upozornili hlavne na nasledujúce problémy:

- **Nedodržovanie lehôt** zo strany niektorých RO/SO pri kontrole a zúčtovaní žiadostí o platbu, čo má za následok vážne problémy s cash-flow na strane prijímateľa (u niektorých MNO vznikajú existenčné problémy).
- **Téma zálohových platieb a ich napojenia na kontrolu ŽoP** – kým sa neukončí kontrola je postavené poskytovanie záloh, resp. spracovanie ďalších ŽoP, čo spôsobuje prijímateľom problémy s cash-flow.
- **Individuálne prístupy** k posudzovaniu ŽoP jednotlivými manažérmi a rozdielne/meniace sa požiadavky na tie isté projekty počas implementácie, preferencia telefonických odpovedí - nie sú záchytné body, chýba štandardizácia, rovnaká metodika.
- **Viacstupňové kontroly** a s tým spojená **neistota** na strane prijímateľa – téma vzťahu RO/SO – CO, systém kontroly, certifikácie a auditu. Kontroly majú na to isté iný uhol pohľadu. To, čo bolo posúdené ako opravené, ďalšia kontrola spochybňuje.
- **Extrémny prístup k overovaniu** – 100% kontrola, kontrola na cent – toto je náročné na kapacity na oboch stranách, overovanie originality dokladov (výkazy do SP, ZP, Daňový úrad...).
- **Blokové, resp. oneskorené posudzovanie ŽoP** – niektoré RO/SO nezačnú s posudzovaním ŽoP v stanovenom termíne. Ak sú v nich chyby, prijímateľ ich robí opakovane a často bez možnosti následnej opravy.
- **RO zavádzajú zbytočné sprísnenia a obmedzenia nad rámec systému riadenia EŠIF** – limitovaný úväzok štatutárneho orgánu, preplácanie dovolení, PN a pod.
- **Vyžadovať len kľúčové informácie v štruktúrovanej podobe** – opatrenie by pomohlo zredukovať informácie v sumarizačných hárkoch, monitorovacích správach či pracovných výkazoch.
- Je **nízka miera flexibility** a možnosti úprav projektov počas implementácie – z dôvodu extrémne konkrétnych požiadaviek na žiadosť o NFP a rozpočet projektu.
- Existuje **pojmová a aj obsahová nejednotnosť jednotlivých šablón PV**. So spomínanou rozdielnosťou jednotlivých šablón je spojená aj **časová náročnosť vyplňania PV, vyššie riziko chybovosti u prijímateľov a aj vyššie riziko kontroly žiadosti o platbu riadiacimi orgánmi**.
- **Výstupy z ITMS systému** nie sú pre prijímateľa (verejná časť) dostatočné a môžu zvyšovať chybovosť v implementácii projektu, napr. nie je možné sledovať čerpanie rozpočtu, výšku odčerpaných záloh, tvorbu paušálu a pod.
- **Zložitý systém rozdeľovania výdavkov, prepočty** na kraje a ciele na percentá v ŽoP.
- Nedostatok kapacít **pre komplexný prístup zo strany RO, SO/RO**. Formálny monitoring.

Podľa návrhov viacerých účastníkov diskusných stretnutí k témam zavádzania zjednodušení pravidiel pre fondy EÚ, by výrazným zjednodušením implementácie pre prijímateľov bol jednotný postup RO, SO/RO, bez možnosti ďalšieho rozširovania požiadaviek a povinností pre prijímateľov nad rámec aktuálneho systému riadenia.

Zjednodušenia zo strany CKO sa majú premietnuť do aktualizácie Systému riadenia EŠIF v oblasti výziev, ktoré plánujú zaviesť od 30.4.2021. Rámčovo ide o nasledovné zmeny:

- zjednodušenie vzoru CKO č. 7 Výzva na predkladanie projektových zámerov/výzva/vyzvanie,
- zrušenie vzoru CKO č. 15 Žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (postupovať sa bude podľa vzoru implementovaného v ITMS2014+ s minimalizáciou údajov),

- zrušenie vzoru CKO č. 17 Kontrolný zoznam k návrhu výzvy na predkladanie projektových zámerov/výzvy/vyzvania (povinnosť skontrolovať výzvu na úrovni RO pred jej vyhlásením zostane zachovaná),
- zrušenie vzoru CKO č. 24 Záverečná správa výzvy (pričom povinnosť vypracovať záverečnú správu výzvy zostane zachovaná v štruktúre podľa funkcionality v ITMS2014+),
- subjekty verejnej správy na strane žiadateľov (ako aj prijímateľov) budú povinní komunikovať elektronicky, ak osobitný predpis alebo technické možnosti komunikáciu umožňujú,
- projektový zámer môže obsahovať orientačný rozpočet a prípadne aj opis projektu, iné prílohy by nemal RO zadefinovať ako prílohu (výslovne to nezakazujeme),
- prílohou výzvy je modelovo vyplnená žiadosť o NFP (nie formulár, ako tomu bolo doteraz).

3 ZHODNOTENIE STAVU ODPORÚČANÍ A NÁVRHOV V SYSTÉME RIADENIA A IMPLEMENTÁCIE EŠIF

Je reálny predpoklad, že veľká časť navrhovaných opatrení sa bude postupne zavádzať do implementácie EŠIF ešte v programovom období 2014 – 2020. Z tohto dôvodu navrhujeme v programovom období 2021 – 2027 nielen pokračovať v implementácii uvedených zmien, ale tiež so spustením ostatných navrhovaných opatrení.

Opatrenia, ktoré sa začali zavádzať v programovom období 2014 – 2020:

- efektívna práca koordinačných skupín na prípravu a implementáciu EŠIF,
- zavedenie otvorenejšej komunikácie medzi kľúčovými aktérmi,
- zavedenie zjednodušených pravidiel pri implementácii EŠIF,
- efektívnejšie vzdelávanie pre zamestnancov riadiacich orgánov,
- zrozumiteľné a jednoznačné informácie pre prijímateľov.

Opatrenia, s ktorými je potrebné začať v programovom období 2021 – 2027:

- zavedenie výsledkovej orientácie pri implementácii EŠIF,
- vo väčšej miere využívať systém ITMS – digitalizácia a unifikácia procesov,
- zaviesť zjednodušené formy vykazovania výdavkov – paušálne preplácanie jednotlivých nákladov, paušálne sadzby – odklon od faktúr, zavedenie jednotkových cien a pod.,
- efektívnejšie riadenie implementácie EŠIF na úrovni RO.

Celkovo oceňujeme aktívny a participatívny prístup CKO pri hľadaní riešení problémov identifikovaných pri implementácii EŠIF. Uvedomujeme si, že nie všetky navrhované zmeny sa dajú zaviesť v dobiehajúcim programovom období (2014 – 2020). Napriek tomu rok 2020 priniesol viacero pozitívnych zmien a krokov smerujúcich k zvýšeniu efektívnosti implementácie EŠIF.

Pozitívnym krokom sú legislatívna zmena v podobe novely zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku z EŠIF - tzv. „lex corona“, zavádzanie zmien do systému riadenia ŠIF, široké participatívne diskusie o zavádzaní zjednodušení.

Výstupy našich prieskumných aktivít, na ktorých sa podieľali zástupcovia vybraných mimovládnych organizácií, ktoré majú skúsenosti s implementáciou projektov financovaných z EŠIF, ako aj zástupcovia poskytovateľov (CKO – odbor metodiky a koordinácie subjektov, RO/SO – OP ĽZ, OP EVS, OP KŽP, CO) zostávajú rovnako aktuálne aj pre nové programové obdobie.

Čo sa nám podarilo a čo zaostáva výzvou pre nové programové obdobie:

OPATRENIE: ZVÝŠENIE MIERY KOORDINÁCIE PRI IMPLEMENTÁCIÍ EŠIF

Efektívna práca koordinačných skupín na prípravu a implementáciu EŠIF

- Zmeny, s ktorými sa podarilo začať:
  - efektívnosť práce pracovných skupín sa posilnila zavedením online nástrojov na komunikáciu,
  - pomerne široké zapojenie aktérov podieľajúcich sa na implementácii a príprave EŠIF (diskusie k príprave Partnerskej dohody, zavádzanie zjednodušení).
- Výzvy pre nové programové obdobie:
  - minimalizovať počet, ako aj formálnosť koordinačných skupín a vytvoriť podmienky na riešenie operatívnych úloh,
  - definovať kompetencie a zodpovednosť členov koordinačných skupín (jasne definovaný štatút, rokovací poriadok, povinnosti),
  - posilniť sieťovanie expertov v danej oblasti,
  - podporovať zapojenie odborníkov z praxe,
  - prijaté rozhodnutia by mali byť akceptované všetkými aktérmi zapojenými do implementácie a prípravy EŠIF (dbať na spoluprácu a dosiahnutie spoločného výsledku).

Zavedenie otvorenejšej komunikácie medzi kľúčovými aktérmi

- Zmeny, s ktorými sa podarilo začať:
  - aktivity smerujú k zvýšenej prehľadnosti o problémoch žiadateľov, prijímateľov a RO z implementačnej praxe. Do diskusií sú prizývaní všetci aktéri. Miera aktívneho zapojenia sa do procesov zmien zostáva otvorenou výzvou pre nové programové obdobie,
  - rovnako sa výrazne zlepšila koordinácia výmeny informácií, hlavne pri témach zameraných na zavádzanie zjednodušení pravidiel pre fondy EÚ. Určite je vhodné pokračovať v nastavení prehľadných informačných tokov nielen medzi prijímateľmi a poskytovateľmi, aj medzi relevantnými rezortami zapojenými do implementácie EŠIF,
  - pozitívne hodnotíme otvorenejšiu komunikáciu so žiadateľmi a prijímateľmi, ich prizývanie k diskusií,
- Výzvy pre nové programové obdobie:
  - budovať dôveru medzi prijímateľom a RO poznaním reálneho prostredia implementácie projektu,
  - určite je vhodné pokračovať v nastavení prehľadných informačných tokov nielen medzi prijímateľmi a poskytovateľmi, aj medzi relevantnými rezortami zapojenými do implementácie EŠIF, hlavne medzi RO, CO, OA, prípadne aj ÚVO.

OPATRENIE: ZVÝŠENIE EFEKTÍVNOTI IMPLEMENTÁCIE EŠIF

Zavedenie výsledkovej orientácie pri implementácií EŠIF

- Zmeny, s ktorými sa podarilo začať:
  - diskusia k potrebe zavedenia výsledkovej orientácie.
- Výzvy pre nové programové obdobie:
  - zapojiť analytické jednotky do tvorby procesu výsledkovej orientácie (napr. útvár hodnoty za peniaze),
  - vykonať revíziu metodík výsledkovej orientácie a posúdiť aplikovateľnosť pravidiel EŠIF v gescii analytických jednotiek,
  - vytvoriť systém zameraný na sledovanie a hodnotenie výstupov, výsledkov a dopadov,
  - priebežne overovať výsledkovú orientáciu v praxi (nastavenie indikátorov, efektívna komunikácia RO a prijímateľ, efektívny výkon kontroly na mieste, vytvorenie mechanizmu overovania výstupov a výsledkov).

Zavedenie zjednodušených pravidiel pri implementácií EŠIF

- Zmeny, s ktorými sa podarilo začať:
  - zavádzanie zmien týkajúcich sa zjednodušení pravidiel pre fondy EÚ,
  - otvorená diskusia k procesom zavádzania zjednodušení,
  - legislatívne úpravy, aktualizácia Systému riadenia EŠIF, ktoré vytvárajú podmienky pre zavedenie zjednodušení do praxe,
  - zverejňovanie vzorov vyplnených dokumentov pre prijímateľov,
  - návrhy na zjednodušenie kontroly,
  - jednotná príručka VO pre všetky OP,
  - zavádzanie zmien podporujúcich zjednodušenie v rámci ITMS.
- Výzvy pre nové programové obdobie:
  - pokračovať v zavádzaní jednotných príručiek pre jednotlivé RO,
  - pokračovať v zjednodušení a sprehľadnení riadiacej dokumentácie,
  - jednotný postup RO, SO/RO, bez možnosti ďalšieho rozširovania požiadaviek a povinností pre prijímateľov nad rámec aktuálneho systému riadenia,
  - pokračovať v aplikovaní zjednodušených foriem vykazovania výdavkov (paušálne preplácanie jednotlivých nákladov, paušálne sadzby - odklon od faktúr, jednotkové ceny a pod.),
  - využívať zjednodušené formuláre sumarizačných hárkov,
  - využívať jednotný formulár pracovného výkazu pri všetkých fondoch,
  - pokračovať vo zverejňovaní vzorov vyplnených všetkých dokumentov / formulárov zo strany RO pre prijímateľov,
  - zjednodušiť administratívnu náročnosť monitorovacích správ – podávanie správ v reálnom čase,
  - zaviesť zjednodušenia podporujúce výsledkovú orientáciu (flexibilný rozpočet, zavedenie paušálnej sadzby a pod.),
  - znížiť počet overovaní, neoverovať 100 % operácií, ale len rizikové operácie,
  - vypracovať vhodný model kontroly, pri ktorom dochádza k účinnému kombinovaniu administratívnej kontroly a kontroly na mieste,

- pokračovať v posilnení funkcionalít ITMS, ktoré umožnia využívať spoločné formuláre, plnú elektronizáciu komunikácie počas prípravy a implementácie projektov.

OPATRENIE: ZLEPŠENIE VZDELÁVACIEHO A INFORMAČNÉHO MECHANIZMU PRE IMPLEMENTÁCIU EŠIF

Efektívnejšie vzdelávanie zamestnancov riadiacich orgánov a prijímateľov

- Zmeny, s ktorými sa podarilo začať:
  - MIRRI SR prevzalo úlohu gestora administratívnych kapacít subjektov, zapojených do riadenia, implementácie, kontroly a auditu európskych štrukturálnych a investičných fondov,
  - IPC poskytuje pre prijímateľov poradenstvo, zabezpečuje diskusiu medzi RO a prijímateľom, ponúka vzdelávanie,
- Výzvy pre nové programové obdobie:
  - podporovať kvalitné vzdelávanie na všetkých úrovniach a u všetkých aktérov EŠIF;
  - zabezpečiť systémové vzdelávanie a prepájanie teoretických foriem vzdelávania s praxou,
  - pokračovať v budovaní kapacít u žiadateľov a prijímateľov v regiónoch (školeniami, IPC).

Efektívnejšie riadenie implementácie EŠIF na úrovni RO

- Zmeny, s ktorými sa podarilo začať:
  - ustálenie fluktuácie zamestnancov RO,
  - začala sa diskusia k zavedeniu motivujúcejšieho a stabilnejšieho prostredie pre pracovníkov RO.
- Výzvy pre nové programové obdobie:
  - zaviesť do praxe nástroje, ktoré vytvoria motivujúcejšie a stabilnejšie prostredie pre pracovníkov RO,
  - pri výbere zamestnancov klásť dôraz na odbornú kvalifikáciu a prax,
  - minimalizovať politické zásahy do procesov implementácie,
  - zo strany RO dodržiavať termíny kontroly žiadostí (ŽoNFP, ŽoP) stanovených Systémom riadenia EŠIF,
  - zaviesť kvalitný, odborný a úprimný dialóg so skupinou žiadateľov a prijímateľov,
  - zefektívniť prácu so žiadosťami o platbu na úrovni riadiaceho orgánu.

Zrozumiteľné a jednoznačné informácie pre prijímateľov

- Zmeny, s ktorými sa podarilo začať:
  - CKO a vybrané RO a (OP LZ) pristúpili revidovaniu svojich materiálov a príručiek.
- Výzvy pre nové programové obdobie:
  - pokračovať vo využívaní nástrojov na zlepšenie komunikácie,
  - pokračovať v minimalizovaní nezrozumiteľnosti a nejednoznačnosti príručiek a metodických materiálov.

Existuje právny základ, ako aj snaha zúčastnených subjektov o výraznú zmenu. Je potrebné zlepšiť koordináciu a komunikáciu v tejto oblasti, aby boli prijaté konkrétne metodické pokyny, či opatrenia tak, aby prijímatelia ešte v tomto programovom období pocítili zefektívnenie procesu implementácie projektov. Pri tvorbe nových odporúčaní pre nové programové obdobie pristúpiť k pomerne veľkej zmene – minimalizovať a unifikovať pravidlá a participatívne nastavovať procesy. Takýmito opatreniami dokážeme zlepšiť prostredie EŠIF.